

Desert Storm, 30 jaar geleden: relevante lessen voor vandaag?

Pieter BREWAEYS

Majoor staffbrevethouder Pieter BREWAEYS is officier operaties bij de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid. Hij heeft doorheen zijn carrière ervaring in de domeinen operaties en inlichtingen opgebouwd met meerdere deelnames aan diverse opdrachten.

La chute du mur de Berlin avait brutalement mis fin à la Guerre froide. S'engouffrant dans ce qu'il pensait être un vide géopolitique, Saddam Hussein annexe le Koweït pour résoudre ses problèmes financiers. Mais la communauté internationale ne l'entendit pas de cette oreille et utilisa son énorme potentiel militaire, encore intact, pour le mettre au pas. L'opération Desert Storm fut une victoire militaire écrasante que les stratégies militaires analyseront encore pendant des années. Dans quelle mesure cette opération fut-elle une révolution dans l'histoire militaire ? Ou s'agissait-il simplement de l'aboutissement d'une évolution ? En tout cas, les enseignements livrés par son analyse permettent, trente ans plus tard, de formuler bien des perspectives d'avenir.

De val van de Berlijnse Muur in 1989 luidde het onverwachte einde van de Koude Oorlog in. Een rustige periode zonder ideologische disputen leek aangebroken. In dit kader maakte Saddam Hoessein gebruik van wat een geopolitiek vacuüm leek om Koeweit te annexeren en onder andere zijn urgente financiële problemen aan te pakken die ontstaan waren na de Eerste Golfoorlog met Iran. De reactie van de internationale gemeenschap, dat nog beschikte over een volledig Koude Oorlog defensiepotentieel, was even krachtdadig. Operatie *Desert Storm*, die zich situeerde op het kruispunt tussen het tijdperk van de industriële massaoorlogen en dat van het informatietijdperk, werd een verpletterende overwinning die door militaire strategen nog vele jaren bestudeerd zou worden.

Wat waren de kritische factoren die hebben geleid tot het succes van *Desert Storm*? In welke mate was de Tweede Golfoorlog een kantelmoment in de militaire geschiedenis op vlak van technologische innovaties? Of was dit eerder een evolutie van doctrine? Of spelen nog andere aspecten mee? Wat kenmerken “*military revolutions*” (MR) en “*revolutions of military affairs*” (RMA) doorheen de militaire geschiedenis?

Bijna 30 jaar later lijken Westerse strijdmachten opnieuw op een kruispunt te staan. “*Great power competition*” is terug van (nooit echt helemaal) weggeweest, en non-state actoren hebben de dynamiek van ons veiligheidsbeleid allicht blijvend veranderd. De snelheid van de technologische vooruitgang plaatst Defensie daarenboven voor een waaier van ongekennde opportuniteiten en bedreigingen. Door de huidige trends en evoluties in oorlogvoering in historisch perspectief te plaatsen, kunnen we lessen trekken om de toekomst voor te bereiden.¹

MR en RMA

Het theoretische model van Murray en Knox² maakt het onderscheid tussen MR’s en RMA’s. MR’s zijn eerder oncontroleerbaar en onvoorspelbaar, hebben een fundamentele, systemische impact op het kader van oorlogvoering en kunnen leiden tot wijzigingen op politiek vlak en de hele samenleving. Specifiek voor militaire toepassingen, zijn er vier bepalende elementen: technologische innovatie, verandering op capacitair vlak, operationele innovatie en organisationele aanpassing³. Er is geen consensus over de indeling van MR’s. Om toch ergens een lijn te trekken, hebben Murray en Knox de recente militaire geschiedenis opgedeeld in vijf specifieke periodes, gekenmerkt door een revolutionair karakter. Gezien de snelheid waarmee technologie vandaag

¹ Voor een diepgaandere analyse: BREWAEYS Pieter, *Desert Storm: een kantelmoment aangaande landoperaties en relevant nut voor vandaag*. Verdiepingsprestatie in Land Operaties voorgelegd tot het behalen van het diploma van Master na Master in de Politieke en Militaire Wetenschappen, Brussel, Defensiecollege, april 2020.

² MURRAY Williamson and KNOX MacGregor, *Thinking about Revolutions in Warfare, The Dynamics of Military Revolution 1300-2050*, Cambridge University Press, 2001, p. 6.

³ KREPINEVICH Andrew F., “Cavalry to computer: The Pattern of Military Revolutions”, *The National Interest* 37 (1994), p. 30-42.

evolueert, zijn MR's in de toekomst zeker opnieuw mogelijk. Een tweede concept dat kantelmomenten beschrijft, zijn de RMA's. Dit zijn innovaties die trachten militair overwicht te behalen door nieuwe manieren te vinden om tegenstanders te verslaan. Ze kunnen deel uitmaken van een MR indien deze laatste het gevolg is van een bredere politieke-maatschappelijke revolutie.

Succesvolle RMA's vloeien voort uit de zoektocht naar een oplossing met een specifieke tegenstander en operatietoneel in gedachten, en dus niet met puur hypothetische vijanden⁴. Om tot een succesvolle RMA te komen, zijn een aantal elementen belangrijk. Zo heeft een militaire organisatie vooreerst een aanzienlijke hoeveelheid tijd nodig om het concept te ontwikkelen. Verder moeten ze dit concept uitgebreid kunnen testen, ermee experimenteren en het implementeren in een cultuur die dit ook toelaat⁵. Falen tijdens training of experimenteren is daarenboven niet noodzakelijk negatief, aangezien succes de motivatie voor verdere innovatie kan doen afnemen⁶. De analyse van het verleden kan een basis zijn voor een succesvolle innovatie. Militaire tegenstanders zullen zich zo snel mogelijk trachten aan te passen door tegenmaatregelen te nemen. Dit kunnen ze door ofwel mee te evolueren in de vernieuwing, ofwel door hun toevlucht te nemen tot asymmetrische oorlogvoering⁷.

Hoewel er vandaag nog veel debat bestaat rond de specifieke definiëring van MR's en RMA's als een evolutie of revolutie, hebben innovaties en omwentelingen sowieso de militaire geschiedenis gekarakteriseerd. De exacte categorisatie van wijzigingen in oorlogvoering zijn van ondergeschikt belang: de gevolgen van (r)evoluties vallen niet te ontkennen. Enkel de uitkomst van een conflict zal uitwijzen of er een RMA heeft plaatsgevonden, al zal dit voornamelijk voor de verliezende partij overduidelijk zijn.

Volgens Knox en Murray zijn RMA's voornamelijk een mix van nieuwe concepten en doctrines, en technologische innovaties. De wijze waarop deze geïmplementeerd worden bepaald of er al dan niet een RMA heeft plaatsgevonden.

⁴ MURRAY Williamson and KNOX MacGregor, *Thinking about Revolutions in Warfare, The Dynamics of Military Revolution 1300-2050*, Cambridge University Press, 2001, p. 182, p. 191-192.

⁵ Het experimenteren houdt ook op zekere hoogte het toelaten van falen in. Bron: Ibid., p. 187, 193.

⁶ MARSH Howard J., "Emerging Technologies and Military Affairs", in GONGORA Thierry & VON RIEKOFF Harald, eds., *Toward a Revolution in Military Affairs? Defense and Security at the Dawn of the Twenty-first Century*, Westport: Greenwood Press, 2000, p. 49.

⁷ Ibid, p. 193.

Revolutions in military affairs and military revolutions

Anticipatory RMAs of the middle Ages and early modern era:

- Longbow, offensive-defensive strategy, gunpowder, new fortress architecture.

Military revolution 1: the seventeenth-century creation of the modern state and of modern military institutions

Associated and resultant RMAs:

- Dutch and Swedish tactical reforms, French tactical and organizational reforms, naval revolution, Britain's financial revolution;
- French military reforms following the Seven Years' War.

Military revolution 2 and 3: the French and Industrial Revolutions

Associated and resultant RMAs:

- National political and economic mobilization, Napoleonic warfare (battlefield annihilation of enemy's armed forces);
- Financial and economic power based on industrialization (Britain);
- Technological revolution in land warfare and transport (telegraph, railroads, steamships,
- quick-firing smokeless-powder, small-arms and artillery, automatic weapons);
- The Fisher revolution in naval warfare: the big-gun battleship and battle fleet (1914).

Military revolution 4: The First World War irrevocably combines its three predecessors

Associated and resultant RMAs:

- Combined-arms tactics and operations, Blitzkrieg operations, strategic bombing, carrier warfare, submarine warfare, amphibious warfare, radar, signal intelligence.

Military revolution 5: nuclear weapons and ballistic missile delivery systems

Associated and resultant RMAs:

- Precision reconnaissance and strike; stealth; computerization and computer networking of command and control; massively increased lethality of "conventional" munitions.

Figuur 1: MR's en RMA's uit het verleden (Murray & Knox)⁸.

⁸ MURRAY Williamson & KNOX MacGregor, *op. cit.*, p. 13.

Desert Storm

Op 04 augustus 1990 werd Koeweit volledig ingenomen door de Iraakse invasiemacht, wat veroordeeld werd door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. De samengestelde coalitietroepen⁹ ontplooiden zich in de Perzische Golf en operatie *Desert Shield*¹⁰ was begonnen.

Na het niet opgevolgde ultimatum, startte op 17 januari 1991 de luchtcampagne tegen het Iraakse leger in 4 fases:

- Fase 1: luchtoverwicht behalen, en de Iraakse strategische SCUD, CBRN en commando- en controlecapaciteiten vernietigen.
- Fase 2: de Iraakse luchtverdediging in Koeweit onderdrukken.
- Fase 3: de Iraakse grondtroepen in Koeweit decimeren.
- Fase 4: luchtsteun aan de grondoperaties leveren.

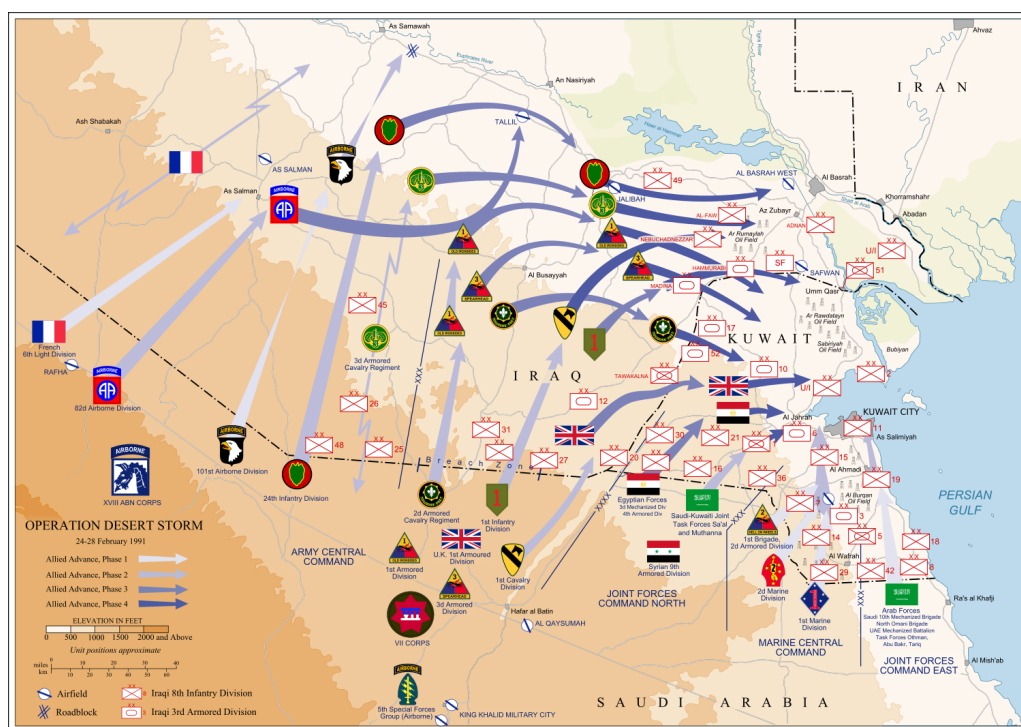
Door een schijnaanval op 16 februari 1991 in Wadi Al-Batin werden de Irakezen erin misleid dat het offensief frontaal zou worden uitgevoerd. Hiernaast werden grootschalige amfibie-oefeningen gehouden om hen te doen geloven dat een landing op de Koeweitse kust eveneens een mogelijke coalitie-actie zou kunnen zijn. Deze misleidingen hadden tot gevolg dat de Irakezen kostbare middelen op foutieve wijze zouden inzetten. Op 24 februari 1991 startte het grondoffensief tegen het Iraakse leger, dat al gehalveerd was in gevechtskracht door de eerste drie fases. Dit grondoffensief was de combinatie van een draaiende beweging, een omsingeling en een penetratie. Door de snelheid en het succes van dit maneuver, diende het Iraakse leger zich hals over kop terug te trekken. Nadien volgde een luchtaanval en de afslachting van meer dan duizendvijfhonderd Iraakse voertuigen op de Jaharasnelweg. Op 27 februari werd Koeweit-stad volledig bevrijd door coalitiestrijdkrachten, en de dag erna werd het officiële einde van operatie *Desert Storm*. *Desert Storm* kan beschouwd worden als de meest succesvolle campagne in de

⁹ Uit 38 landen gevormd, maar de overgrote meerderheid van de coalitiestrijdkrachten kwamen uit de Verenigde Staten

¹⁰ Operatie *Desert Shield* gaat van start met als doel Saudi-Arabië, en specifiek de olievelden langs de grens met Koeweit, te verdedigen tegen een mogelijke verderzetting van het Iraakse offensief. De opbouw van de coalitietroepen in *Desert Storm* zou blijven duren tot november 1990.

militaire geschiedenis van de Verenigde Staten. De coalitiestrijdkrachten vernietigden meer dan dertig divisies en vierduizend tanks, terwijl de menselijke verliezen beperkt bleven tot driehonderd. Aan Iraakse zijde ging het over enkele tienduizenden. In de dagen erop werden er daarbovenop meer dan negentigduizend gevangenen genomen.

Meteen na afloop van het conflict hebben specialisten van het Center for Army Lessons Learned van Fort Leavenworth de eenheden op het terrein bezocht om de effectiviteit en efficiëntie van de doctrine, organisatie en training ervan, en de technologische implementaties in het materieel en leiderschap te evalueren.

Figuur 2: verloop Desert Storm¹¹

Hun conclusies zouden de uitgangspunten van de voorafgaande transformatie van de Amerikaanse strijdkrachten bevestigen: een geactualiseerde doctrine met een doorgedreven training op alle niveaus gekoppeld aan geïmplementeerde technologische

¹¹ US Army, "Map of Troup Movements from Desert Shield/Storm", december 2000, geconsulteerd op 20 oktober 2020. <https://history.army.mil/reference/Commemoratives.htm>

innovaties zijn de kernfactoren voor succes in conflicten. Het waren niet de machines die succesvol waren, maar wel de getrainde militairen die hun doctrine strikt volgden. *Desert Storm* zou zeker geen MR blijken, maar het resultaat van een evolutie waardoor een RMA wel tot de mogelijkheden behoort.

Was *Desert Storm* een kantelmoment in de militaire geschiedenis?

Door de steeds groter wordende Sovjetdreiging groeide na de Vietnamoorlog de nood aan een ware transformatie van de gehele Amerikaanse strijdmacht. Een oorlog tegen de Russische tegenstander met Europa als slagveld zou wellicht ongezien geweld en grote verliezen op materieel en menselijk vlak met zich meebrengen. Een tegenreactie van Amerikaanse kant drong zich logischerwijs op. Het resultaat was een evolutionair proces waarin de lessen uit de Jom Kippoeroorlog van 1973 werden toegepast. Dit conflict kan beschouwd worden als een specifieke, kleinschalige testcase van de grotere Koude Oorlog, en was als het ware een ideale laboratoriumopstelling. Voornamelijk de doctrinaire aanpassingen, gebaseerd op de combinatie van een reële, specifieke dreiging en de technologische innovatie waarmee de Amerikaanse strijdkrachten uitvoerig getraind hadden, maakten de Tweede Golfoorlog tot een succes. De meest cruciale lessen waren:

- een offensievere AirLand doctrine waarbij de nadruk meer gelegd werd op het manoeuvreren, het synchroniseren, het nemen van initiatief en aanvallen in de diepte dan op vuurkracht alleen.
- het oprichten van trainingscentra om de eenheden op een zo realistische mogelijke en intensieve wijze voor te bereiden, te evalueren en gevechtservaring op te laten doen tegen een op Sovjet-leest geschoeide oefenvijand.
- het lanceren van aankoopprocedures om vijf nieuwe types hoofdmaterieel in gebruik te nemen¹² zonder dewelke een moderne krijgsmacht niet zou kunnen functioneren.

¹² - M1 Abrams: tank met een juiste balans tussen bescherming, mobiliteit en vuurkracht;
- M2 Bradley: goedbewapend (25 mm-kanon en TOW missiles) pantsergevechtsvoertuig
- AH-64A Apache: aanvalshelikopter met dag en nacht capaciteiten;
- UH-60A Black Hawk: transporthelikopter voor één sectie of één 105mm houwitser met bemanning;
- MIM-104 Patriot: grond-lucht missile.

Na minder dan 100 uur grondoffensief voorafgegaan door een uitgebreide luchtcampagne werd het vierde grootste leger van die tijd uit Koeweit verdreven. Toekomstige militaire engagementen zouden hiermee vergeleken worden. Was hier wel degelijk sprake van een RMA? Het idee dat de Tweede Golfoorlog beschouwd kan worden als een RMA wordt niet door iedereen aanvaard. Tegenstanders vinden dat *Desert Storm* nog (te) veel elementen van klassieke oorlogvoering vertoonde, dat de nieuwe elementen te beperkt waren en dat de transformatie zich niet plots maar evolutief had voorgedaan. Als men deze Golfoorlog echter aftoetst aan het model van Murray en Knox, valt op dat het wel degelijk alle elementen van een RMA bevat. Het succes van de Tweede Golfoorlog was te danken aan een complexe mix van doctrinaire en technologische innovatie na een evolutionair proces van experimenteren gestoeld op een reële vijand wat dankzij de nodige training resulteerde in een nieuwe benadering van oorlogvoering.

Ook het commando van de Amerikaanse strijdkrachten was ervan overtuigd dat een RMA had plaatsgevonden. Ze waren echter verdeeld in twee kampen: enerzijds degenen die stelden dat de Air-Power de beslissende doorslag had geleverd, en anderzijds het kamp dat *Network-Centric Warfare* (NCW) als doorslaggevend beschouwde. Volgens de aanhangers van Air Power revolutie kon een vijand overwonnen worden door gerichte luchtaanvallen tegen kritische politieke, economische en militaire doelwitten. Hun conclusie was dat luchtmacht overwonnen en landstrijdkrachten bezetten. Voor de aanhangers van de NCW, waaronder ook Richard Cheney, situeerde de overmacht zich niet zozeer in Air-Power, dan wel in technologische innovaties op vlak van sensoren, preciezere vuurkracht en toegepaste netwerken.

De transformatie binnen het kader van de RMA voorafgaand aan de Tweede Golfoorlog had enige tijd nodig en de effectieve toepassing gedurende *Desert Storm* was het sluitstuk van deze jarenlange evolutie. De nieuwe doctrine, training en technologische innovaties hadden voor eventuele toekomstige vijanden een sterk ontradend effect.

De belangrijkste les na *Desert Storm* is zo oud als de kunst van oorlogvoering zelf. Er is niets revolutionairs aan zich voor te bereiden op een oorlog op vlak van vorming en toepassen van de doctrine, ervoor te trainen en het vijandelijk beslissingsproces een stap voor trachten te zijn dankzij een hoog operationeel tempo en het nieuwste materieel. Deze resultaten zijn echter nooit definitief: blijven evolueren in de actuele context en toekomstige trends opvolgen is de boodschap.

Hedendaagse evolutie

Vandaag de dag staan we opnieuw voor een mogelijk revolutionaire periode. Naast de klassieke domeinen Land, Air en Maritiem zijn tegenwoordig ook Cyber en Space weerhouden als domeinen, waardoor oorlogvoering er exponentieel complexer op wordt¹³. Bovendien bevinden de Westerse krijgsmachten zich momenteel in een soortgelijke positie als de Amerikanen na Vietnam, waar jarenlang de nadruk op COIN¹⁴ was gelegd. Dit leidde indertijd tot een achteruitgang van vaardigheden op het vlak van klassieke oorlogvoering, zelfs onder het niveau van de Sovjet-Unie¹⁵.

Een militair optreden in het kader van klassieke LSCO¹⁶ lijkt de meest gevaarlijke inzetmogelijkheid, en de inzet in een COIN-kader de meest waarschijnlijke in de zeer nabije toekomst. Deze spreidstand voor toekomstige doctrinaire, technologie en bepaling van het trainingszwaartepunt is niet te onderschatten. Westerse strijdkrachten dienen zich dus te focussen op het vergaren van LSCO-ervaring zonder de opgedane kennis van de laatste 30 jaar COIN-inzet en de bijhorende training uit het oog te verliezen. Diversifiëren zonder aan kwaliteit in te boeten is dus de boodschap.

Het accent in de wereld verschuift vandaag van het industriële naar het geïnformatiseerde. Diverse actoren zijn globaal verbonden en kunnen in “real-time” informatie uitwisselen. Als er geen MR plaatsvindt – dat wijst de toekomst uit – kunnen we er toch voorzichtig van uitgaan dat er minstens een RMA aan het plaatsvinden is: de doctrines wijzigen, het besef voor de nood aan meer training groeit en er zijn vele technologische innovaties.

Het ontradende effect dat resulteerde uit de militaire superioriteit na de transformaties van de jaren zeventig en tachtig is in gevaar: de klassieke Oost-West-tegenstelling is helemaal terug en onze tegenstanders hebben zich na de vorige RMA aangepast.

¹³ “De dimensie Ruimte is gecontesteerd. Het tijdelijk ontzeggen van GPS-signalen en satellietcommunicatie, bijvoorbeeld, is vandaag al een realiteit. De dimensie Cyber stelt ons voor bijzondere uitdagingen en verplicht ons eveneens onze werkmethodes te herzien.” Bron: GMJ Pierre Gérard, Land Component Commander, “Intent LCC: Kenmerken van visie”, december 2019.

¹⁴ Counterinsurgency

¹⁵ US Department of the Army, *US Army Armor School Pamphlet 360-2, This is Armor*, Fort Benning, GA: Maneuver Center of Excellence, Office of the Chief of Armor, 2017, p. 43

¹⁶ Large Scale Combat Operations

Vandaag de dag moet het overwicht nagestreefd worden door de doctrine te baseren op reële vijanden, ze te testen, ermee te experimenteren en er de nodige lessen uit te trekken.

Qua doctrine moeten de meest recente ontwikkelingen op vlak van Multi-Domain aan de kaderleden onderwezen worden, zeker nu de huidige generatie militairen praktisch geen ervaring heeft op vlak van LSCO. De focus gedurende deze training dient voornamelijk gericht te zijn op interwapen en intercomponenten optreden, waarbij integratie van de domeinen primordiaal is. Dit zal zeker een bijkomende inspanning vragen gezien LSCO en COIN verschillende competenties vereisen die elk zeer complex zijn. Het is zoals een rijbewijs halen van een wagen tegenover een motorfiets: de taken zijn gelijkaardig maar verschillen in de specificiteit.

Eenzijdig blijven investeren in de traditionele capaciteiten, platformen en systemen kan ervoor zorgen dat we alleen maar extra doelwitten creëren voor toekomstige vijanden en onszelf in het failliet duwen. Tevens bestaat de kans dat legers met een waarde van multi miljarden verslaan zouden worden door systemen van multi-miljoenen. Mee evolueren met de technologische innovaties is dus de boodschap, zeker omdat de meeste huidige vernieuwingen uit de commerciële sector komen, en vijanden er ook toegang toe hebben. De snelheid waarmee de technologie evolueert dient ook afgewogen te worden tegen de relatief lange levensduur van militair materieel. Ook hier is een mentaliteitswijziging in verwerving van materieel nodig om korter op de bal te spelen, en de jarenlange processen van *research and development* en materieel dat achterhaald is vóór ingebruikname, te vermijden.

Het zal echter nog enige tijd kosten vooraleer we enerzijds een dergelijke mentaliteitswijziging kunnen bekomen en anderzijds effectief in de beschreven scenario's terechtkomen. Tot die tijd blijven bestaande platformen, capaciteiten en systemen relevant. Toch is het erg belangrijk vandaag al te beginnen met de voorbereiding van toekomstige doctrine-ontwikkeling, organisatie- en commandostructuren, training, aankoopprocedures, en beïnvloeding van beleidsmakers.

Hoewel het lijkt dat de huidige en toekomstige hoofdkrachtinspanning naar technologie gaat, mogen we ons niet laten verleiden enkel hierop de focus op te leggen. De Tweede Golfoorlog toonde aan dat het voornamelijk het gebrek aan militaire bekwaamheid op vlak van doctrine en training was dat de Iraakse strijdkrachten de das heeft omgedaan,

eerder dan technologisch onevenwicht. Militaire planners moeten deze les indachtig zijn, omdat toekomstige vijanden natuurlijk óók hun lessen uit *Desert Storm* hebben getrokken. De synergie tussen technologische vernieuwingen en de daadwerkelijke implementatie en nesting binnen de doctrine en het trainingsdomein wordt daarom van primordiaal belang.

© US 3rd Arm Div

Mogelijke toepassingen binnen Belgische Defensie

Hoewel de geostrategische tendens meer en meer neigt naar de meest gevaarlijke dreiging van “*peer to peer*”, mag de opgedane expertise op vlak van COIN niet verwaarloosd worden omdat de meest waarschijnlijke inzetten op korte termijn zich in dat kader zullen afspelen.

Doctrine

Militaire vaardigheden vloeien voort uit vorming, voortgezette vorming, training en operationele inzet. Het onderwerp JOINT, met de nadruk op COIN-opdrachten, wordt pas in detail aangesneden vanaf het niveau tweede cyclus¹⁷ en verder uitgewerkt in de derde cyclus, maar die is niet voor iedere officier voorzien. Dit model is afdoend voor het uitvoeren van COIN-opdrachten. In het geval van een LSCO volstaat dit echter niet, in onze officieren zouden reeds vroeger in hun carrière in aanraking moeten komen met de complexiteit van interwapen en intercomponenten plannen en vechten. Dit zou kunnen door het integreren van een module JOINT-LSCO in de cursus “kapitein” van het wapen.

Specifiek voor Landoperaties kan de link tussen COMOPSLAND en het Defensie College versterkt worden. Dit kan door bijvoorbeeld onderwerpen van *Research Papers en/of Strategic Advisory Papers* over relevante en actuele thema's door COMOPSLAND te laten initiëren.

Op vlak van *mission command*¹⁸ zijn er ook talloze mogelijkheden. Dit concept wordt weliswaar gepredikt maar niet uitgevoerd in onze organisatie. De actuele processen en structuren in onze bureaucratische omgeving houden een echte cultuur van *mission command* tegen. Creativiteit, innovatie en gedecentraliseerde actie zijn kritische aspecten in toekomstige oorlogvoering. Hiervoor is dus een mentaliteitswijziging noodzakelijk.

Het blijven ontwikkelen van doctrine is een absolute must en moet rekening houden met actuele en toekomstige trends om relevant te blijven. De beslissing om de Belgische gemotoriseerde capaciteit te enten op de Franse doctrine kan dus alleen maar toegejuicht worden. Ontwikkelingen vanuit Amerikaanse invalshoek dienen echter van nabij opgevolgd te worden, omdat een integratie in een groter NATO-geheel prioritair is in de context van een potentiële LSCO-situatie.

Operationele ervaring op vlak van de meest recente doctrinaire evoluties is niet evident in de huidige buitenlandse operaties. Mogelijk zal de nauwe samenwerking met Frankrijk opportuniteiten creëren om gevechtservaring op te doen in de context van de opdracht

¹⁷ Tweede cyclus: vorming hoger officier – Derde cyclus : hogere stafbrevet

¹⁸ According to Army Doctrine Publication 6-0: Mission Command, U.S. Army, Washington, D.C., 2012, p. 1, “mission command is the exercise of authority and direction by the commander using mission orders to enable disciplined initiative within the commander’s intent to empower agile and adaptive leaders in the conduct of unified land operations”.

BARKHANE in de Sahel-regio. Afhankelijk van de politieke beslissing hieraan deel te nemen, kunnen ingezette militairen hun ervaring integreren in de training en vorming van toekomstige generaties militairen.

Training

Het hoge operationele tempo van de laatste jaren, zowel door buitenlandse operaties als door *Operation Vigilant Guardian*, heeft ervoor gezorgd dat Defensie in het algemeen,

en de Landcomponent in het bijzonder, niet de mogelijkheid heeft gehad degelijke training uit te voeren met focus op *combined arms* oefeningen. Dit geldt eveneens in de ons omringende landen en zelfs voor de Verenigde Staten. Door de terugkeer van de competitie tussen de grote machtsblokken dient LSCO de nieuwe trainingsfocus te worden.

Bij het uitvoeren van oefeningen dient een realistische OPFOR¹⁹ met al diens capaciteiten als tegenstander neergezet te worden en technologische evoluties moeten eveneens in de training geïntegreerd worden. Ons personeel kan bijvoorbeeld best met het EW²⁰-aspect geconfronteerd worden aangezien de huidige capaciteiten in de toekomst mogelijkjs gestoord kunnen worden. Daarbij moet – nogmaals – het aspect *mission command* aan bod komen waarvoor ook specifiek getraind moet worden. De snelheid van beslissen in een kader waarbij geen contact met het hoger echelon mogelijk is en bijgevolg naar diens *intent* dient opgetreden te worden, zal aan belang winnen. Het terugkeren naar basisvaardigheden zoals kaartlezen en radiocommunicatie los van een computernetwerk zijn tevens trainingsobjectieven aangezien de huidige capaciteiten in de toekomst mogelijkjs gestoord zouden kunnen worden.

In het kader van een toekomstig optreden in een Multi-Domain-setting moet zowel in de planning als in de uitvoering op interwapen- en intercomponentenvlak getraind worden. De synchronisatie en integratie moet niet alleen onderwezen maar ook op het terrein uitgevoerd worden. Hiervoor worden best grote oefeningen in grote kampen georganiseerd, maar die vereisen veel financiële middelen en voorbereiding.

¹⁹ Een tegenstander (*opposing force*, afgekort OPFOR) is een militaire eenheid die een vijand moet vertegenwoordigen voor trainingsdoeleinden.

²⁰ *Electronic Warfare* of elektronische oorlogsvoering is de toepassing van alle manieren om het radioverkeer, dataoverdracht, gebruik van radar en dergelijke systemen van de tegenpartij te verstoren.

In het huidige kader van budgettaire uitdagingen moeten we echter realistisch zijn en de beperkingen op een creatieve wijze opvangen. Een eerste voorbeeld zijn de gecentraliseerde kaderoefeningen en *staffrides*²¹. Verder kan het gebruik van *virtual reality* simulatoren en computergeanimeerde opstellingen waar Defensie al in investeerde, veel trainingsmogelijkheden bieden. De eenmalige, grote investering op simulatievlak weegt dus zeker op tegen het organiseren van kostelijke oefenkampen.

Het analyseren van *lessons identified* en deze toepassen door *lessons learned* is van essentieel belang om de training enerzijds efficiënt te maken en anderzijds te optimaliseren. Hiervoor is het aangewezen de in het verleden geschrapte cel *lessons learned* van COMOPSLAND opnieuw op te starten.

Bovenstaande verbetervoorstellen vereisen een zekere mankracht, waardoor het opportuun is voorlopig geen tweede gemotoriseerde brigade te creëren in deze tijden van personeelstekort. In plaats van cumulerende verantwoordelijkheden aan steeds minder bezette diensten op te leggen, is een rationalisering van de Landcomponent een werkbare oplossing, met een (nieuwe) organisatietabel die niet voornamelijk uit gaten bestaat maar correct is ingevuld.

Materieel

Het is belangrijk met de toekomstige trends mee te blijven, ook al zijn technologische innovaties ondergeschikt aan doctrine en training. Gepland is dat de Landcomponent in de nabije toekomst een volledige modernisatie ondergaat waarbij nieuwe platformen worden aangekocht.

Aangezien de toekomstige oorlogvoering er helemaal anders dreigt uit te zien, dient Defensie bij toekomstige updates en upgrades ervoor te waken dat er geen onnodig dure investeringen gebeuren in materiaal dat mogelijk overbodig wordt door de opmars van autonome, massa geproduceerde systemen tegen een lage kostprijs. Door de snelle technologische innovatie bij sensoren en wapensystemen, zijn aangeschafte platformen best modulair en makkelijk aanpasbaar om nieuwe systemen te kunnen integreren. Op vlak van aankoopprocedures moeten we dus voornamelijk naar *off the shelf*-materieel

²¹ “Stafritten” staan tussen oorlogsspel in zaal en echte manoeuvres. Bevelvoerende officieren en stafleden zetten zich in het veld in als in een oorlog, maar dan zonder troepen. Het kan beperkt worden tot terreinstudie en beslissingsprocessen of “gespeeld” worden met tussenkomst van scheidsrechters.

kijken om overbodig lange procedures te vermijden. De bestaande procedures moeten flexibeler worden om een behoefte van vandaag niet binnen 10 jaar aan te kopen. Hiervoor dienen de verbindingen tussen COMOPSLAND-synthese, CAPLAND ICM en DGMR zo kort, nauw en geïnformatiseerd mogelijk te zijn.

Voor de spreidstand LSCO-COIN zou het materieel moeten gekocht worden met oog voor de meest gevaarlijke dreiging aan de Europese oostflank. Verder kan het ook renderen bij een inzet voor het meest waarschijnlijke scenario dat eerder in Afrika of het Midden-Oosten zal plaatsvinden. Hierbij dient er genoeg materieel voorzien te worden om zowel in te zetten als te onderhouden en op te kunnen trainen. De *minimum sufficient- en pooling and sharing-* principes bleken in het verleden nefast voor de beschikbaarheid van trainingsmiddelen.

Naar de volgende (r)evolutie?

De snelheid waarop veranderingen plaatsvinden op vlak van maatschappelijke en technologische innovaties en de hernieuwde tegenstelling tussen grootmachten maken het zeer waarschijnlijk dat oorlogvoering, MR's en RMA's een centrale rol zullen spelen in de huidige eeuw. Vooruitziendheid zal van vitaal belang zijn voor Westerse mogendheden. Niet alleen om zich aan te passen aan de toekomstige situatie van opkomende rivaliserende machtsblokken en de technologische innovaties te implementeren op doctrinair en trainingsvlak, maar ook om de aankooppolitiek van nieuwe systemen en platformen te herzien en bestaande capaciteiten te herwaarderen. Het verleden leert ons immers dat puur technologische ontwikkeling zonder strategische visie snel kan leiden tot gevaarlijke situaties: het negeren van tegenmaatregelen door potentiële vijanden en innoveren zonder relevantie voor het conflict dat zich effectief afspeelt. De meest succesvolle revoluties maken gebruik van doctrinaire evoluties die uitvoerig getraind worden en waarbij technologische implementaties als katalysatoren de successen vergroten.

Trefwoorden: *Desert Storm*, Golfoorlog, lessons learned